

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Bakgrund

En före detta deltagare vid Jakobsbergs folkhögskola har den 14 december 2023 till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR) anmält folkhögskolans beslut om avstängning.

Folkhögskolan beslutade den 16 november 2023 att stänga av anmälaren (härefter A) från vidare studier. Som skäl för beslutet anges bland annat att A har agerat på ett hotfullt sätt i klassrummet, att hen på ett aggressivt sätt närmat sig en lärare och kallat läraren för ”din fucking jävla idiot”. Vidare anges att A får söka kursen igen nästa läsår förutsatt att hen har tänkt om i frågan vilka beteenden som är acceptabla i ett klassrum.

A överklagade beslutet och representanter från folkhögskolans styrelse lät anmälaren redogöra för sin bild av det inträffade. Vid styrelsemöte den 12 december 2023 kom styrelsen fram till att beslutet om avstängning var korrekt.

Anmälares och folkhögskolans redogörelser

A anser att avstängningen var felaktig och uppger i huvudsak följande.

Inför en skoluppgift den 9 november 2023 begärde A extra tid på grund av mental trötthet, varpå läraren svarade att A var oförskämd. A behövde höja rösten och det gjorde även läraren. A kände sig kränkt. Att bli känslös och höja rösten kan upplevas som hotfullt men det är inte förbjudet. I stället för att utreda lärarens agerande som diskriminering blev A kallad till ett möte där ledning och styrelse försökte få A att be om ursäkt för sitt beteende.

Av folkhögskolans redogörelse och underlag framgår i huvudsak följande.

Folkhögskolans rektor samtalade med både läraren och andra deltagare efter incidenten den 9 november. De berättade att de upplevde situationen som mycket hotfull. Efter samtalen meddelade rektorn att A

var avstängd till och med den 14 november då rektor bestämde tid för ett möte med A. Under mötet gjorde rektorn klart att A:s beteende den aktuella dagen är oacceptabelt och grund för avstängning. A svarade att hen skulle agera på samma sätt om A känner sig orättvist behandlad igen. Senare samma dag meddelade rektorn att A var fortsatt avstängd och två dagar senare kommunicerades ett beslut om avstängning med hänvisning till studeranderätten. A stängdes av utan föregående varning. A har möjlighet att ansöka till kursen nästa läsår om hen är beredd att tänka om kring sitt beteende.

Folkhögskolans studeranderättsliga regelverk

I folkhögskolans studeranderätt anges att folkhögskolan har möjlighet att varna, avstänga och avskilja en deltagare från undervisningen. Det gäller bland annat vid "hot mot individer". Enligt de definitioner som anges innebär avstängning att deltagare inte får delta i skolans verksamhet och att åtgärden är tidsbegränsad, medan avskiljning innebär att avstängningen är varaktig och inte tidsbegränsad. Beträffande arbetsgången anges att beslut om avstängning eller avskiljning fattas när ingen rättelse sker efter utdelad varning. Två varningar leder till avstängning eller avskiljande. Vid allvarliga överträdelser kan rektor fatta beslut om att deltagaren måste avsluta sina studier omedelbart (avskiljning).

Bedömning

FSR gör en bedömning av folkhögskolans hantering av ärendet i förhållande till studeranderätten. FSR lämnar också synpunkter på folkhögskolans studeranderätt i den del som beskriver arbetsgången vid disciplinära åtgärder

A har framfört att hen blivit diskriminerad av en lärare. A har informerats om att FSR inte tar ställning till frågan om diskriminering då det inte ingår i FSR:s uppdrag. FSR hänvisar istället till Diskrimineringsombudsmannen för vägledning.

Enligt FSR förefaller folkhögskolan överlag ha varit tydlig i sin kommunikation med A inför och i samband med det aktuella beslutet. A har getts möjlighet att muntligen redogöra för sin bild av vad som hände

den aktuella dagen och folkhögskolan har kontinuerligt kommunicerat med A i skrift.

Det ligger inte i FSR:s uppdrag att bedöma folkhögskolans grund för att besluta om disciplinär åtgärd. FSR har dock synpunkter på folkhögskolans hantering av ärendet, både hanteringen i sig och förhållandet till studeranderätten.

FSR anser att folkhögskolans beslut den 16 november 2023 är att betrakta som ett beslut om avskiljande snarare än ett beslut om avstängning. Den distinktionen är viktig eftersom besluten får vitt skilda konsekvenser för deltagaren. En avstängning brukar vara begränsad till några dagar eller veckor och det förutsätter att deltagaren behåller sin plats på utbildningen. Det framgår även av folkhögskolans studeranderätt att avstängning är en tidsbegränsad åtgärd.

Folkhögskolan verkar initialt ha hanterat ärende på det viset genom att stänga av A omedelbart efter incidenten. Folkhögskolans efterföljande beslut innebär dock att A inte får delta i studierna under resten av utbildningen samt behöver ansöka på nytt. Åtgärden kan därför inte anses vara tidsbegränsad utan den gäller tills vidare.

FSR kan vidare konstatera att den hantering av disciplinära åtgärder som beskrivs i studeranderätten inte är helt logisk. Den har, förmodligen av samma skäl, inte heller varit vägledande för folkhögskolan i aktuellt ärende. Enligt FSR är det befogat att i vissa fall besluta om omedelbar avstängning för att under avstängningstiden ta ställning till eventuellt beslut om avskiljande eller fortsatt studiegång. Folkhögskolan förefaller ha hanterat ärendet på det viset men beskriver hanteringen som flera fall av avstängning.

I studeranderätten beskrivs åtgärderna avstängning och avskiljande på två ställen som alternativa till varandra trots att det borde finnas skäl till att den ena åtgärden används framför den andra. Enligt FSR är det inte heller helt logiskt, enligt studeranderätten, att en deltagare kan avskiljas omedelbart utan föregående varning eller avstängning men att det vid avstängning krävs en föregående varning. Den i vissa lägen rimliga, och i detta ärende mot A vidtagna, åtgärden att omedelbart avstänga en deltagare saknar stöd i folkhögskolans studeranderätt.

Sammanfattningsvis bör folkhögskolan förtydliga arbetsgången vid disciplinära åtgärder så att det tydligt framgår under vilka omständigheter de olika åtgärderna kan komma ifråga.

Det är tydligt att folkhögskolan, i beslutet den 16 november, fäste stor vikt vid A:s inställning till sitt agerande den 9 november. A:s inställning verkar också vara avgörande för om folkhögskolan kommer låta A komma tillbaka till folkhögskolan. Vid en varning eller avstängning är det, enligt FSR, rimligt att villkora vilket beteende som måste upphöra för att inte ytterligare disciplinära åtgärder ska vidtas. Detta måste dock göras med utgångspunkt i studeranderätten.

Vid ett avskiljande upphör studeranderelationen. Vid en ny ansökan ska folkhögskolan inte ställa andra krav på den sökande än vad som framgår av fastställda riktlinjer för antagning.

Rekommendationer

Mot bakgrund av den bedömning som görs ovan rekommenderar FSR Jakobsbergs folkhögskola att:

- hantera disciplinära åtgärder i enlighet med sitt studeranderättsliga regelverk och justera arbetsgången så att det tydligt framgår under vilka omständigheter de olika åtgärderna kan komma ifråga och
- gentemot A förtydliga vad beslutet om avskiljande innebär och förutsättningarna vid en eventuell ny ansökan till utbildningen.

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Ylva Bryngelsson (RIO), Nanna Nilsson (SKR) samt Mina Pakferat och Tor Rotmark (studeranderepresentanter). Föredragande har varit Amanda Zabielski (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christian Edling

Amanda Zabielski